

הארַת השַבַּת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת יתרו
תשפ"ד

גיליון 198

א לעבטיגער שַבַּת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

שַבַּת קַבְּלַת הַתּוֹרָה

פְּנִינֵי הַפְּרָשָׁה

"וישמע יתרו" (ח"א)

מכאן נוכל ללמוד גודל מעלת השמיעה טובה, שמכך יתרו התגייר ונכנס תחת כנפי השכינה. וכפי שמשופר על התנא רבי יהושע בן חנניה, שאמו הכניסה את עריסתו לבית המדרש שישמע אזניו דברי תורה (ירושלמי יבמות פ"א ה"ו, ובדברי הרע"ב באבות על 'אשרי יולדתו'). וכבר יודע עדותו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב ז"ע - על עיקר התעוררותו לעבודת ה' מכך ששמע סיפורי צדיקים בבית זקנו הבעש"ט בהיותו קטן מאוד.

"וישמע יתרו כהן מדין חותן משה" (ח"א)

בפסוק זה כתוב: 'כהן מדין חותן משה'. אולם מיד בפסוק הבא אחריו כתוב רק: 'חותן משה', ויחקה יתרו חותן משה'.

יש לדייק מכיוון שכבר עשה פעולה אפילו קטנה, כמ"ש "ויחקה יתרו" - כבר ירד ממנו הכינוי: 'כהן מדין'. וכמו שאמר במדרש (ילק"ש שיה"ש תתקפ"ח) "פתחו לי פתח כחודה של מחט, ואני אפתח לכם פתח שיהיו עלגות וקורות נכנסים בו".

וכבר מובא באריכות בדברי רביה"ק ומוהר"ת על גודל המעלה של כל נקודה טובה.

וכן למדים מה'ויחקה' בחשיבות העשייה דקדושה: וכדבריו (שיר"ן י"ט): "נכספתי מאד להמשיך את העולם אל עשיה..."

"וישמע יתרו" (ח"א)

ע"פ המובא בליקו"מ (תורה כ"א) שענין השמיעה הוא "אמונת חכמים" ע"פ הפסוק: 'שמע דברי חכמים' (משלי, כ"ב). אפ"ל ש'יתרו' עולה בגמ' 'אמונת חכמים', (עם הכולל) רמז שעיקר מה שנתקרב למשה היה ע"י ה'וישמע' שזהו אמונת חכמים.

כן אפשר להוסיף מדיוק: 'חתן משה' - 'חתן' אותיות 'נחת' ע"ד הכתוב: 'דברי חכמים בנחת נשמעים', ענינו של אמונת חכמים.

"ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה למצרים את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצילם ה'" (ח"א, ח)

מפרשי התורה והחסידות כבר עומדים ע"כ למה סיפר גם את התלאה? (אור החיים, מאור ושמש, ועוד).

אך אפ"ל שרצה לומר לו: שגם בניסים ששמע: יש את התלאה - הקושי, כהלכה על גר שמתגייר שיש לומר לו את הקושי בכך, הישועה והקושי כרוכים יחדיו.

וכן הוא בדרכי החיים של האדם - כמובא באריכות, ובייחוד בספרי רביה"ק ומוהר"ת, שבתוך הצרה והמצוקה יש למצוא את ההרווחה והרחבה: "בצר הרחבת ל".

לכל אחד ואחד מישראל

וגם זאת שומה עלינו לדעת, שההתחדשות בקבלת התורה הוא לכל יחיד ויחד. וכך הוא במדרש (פסיקתא זוטרתא): למה נאמרו עשרת הדברות בלשון יחיד? לומר לך: שצריך כל אחד ואחד מישראל לומר בשבילי ניתנה עשרת הדברות.

כך אנו מוצאים בדברי הגר"א מוילנא (אדרת אליהו דברים כט בכתבו יסוד גדול: שבכל פעם שהתורה מדברת בלשון רבים כוונתה ליחידים, ויעו"ש דבריו בארכה). ובכאן לפני קבלת התורה מקדים לנו הקב"ה בבואנו לתת לנו את התורה: "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אליי" - יש כאן יחס לכל אחד ואחד. וכפי אמרנו - "אתם" אין פירושה לשון רבים, אלא לשון יחיד הוא, כי היא נאמרה לכל אחד ואחד מישראל.

הקב"ה רוצה אותך ואתך בפרטיות, כל אחד מישראל הוא כבן יחיד אצלו. וזוהי תיבת "אתם" כל אחד ואחד מכלל ישראל, הרבה יחידים הכלולים בלשון רבים, את כולם הביא הקב"ה על "כנפי נשרים" לקרבם לפניו ולתת להם את התורה.

ואפשר להוסיף בדרך רמז, שלשון "רבים" - לשון 'חשיבות' הוא שבקבלת התורה קיבל כל אחד ואחד מישראל את חשיבותו ותארו הוא.

משמעותו של נעשה ושמע

גם את ה"נעשה ושמע" של מעמד הר סיני - שהוקדמה לקבלת התורה, יש לו שייכות לכל יחיד ויחיד בעבודתו: "ועיקר קבלת התורה בכל אדם ובכל זמן הוא בבחינת נעשה ושמע, היינו כי כל אחד מישראל, מקטן ועד גדול, כל אחד לפי בחינתו יש לו בחינת נעשה ושמע, דהיינו הנגלה לו מה שהוא יודע ומבין זה בחינת נעשה, ומה שנסתר ונעלם ממנו זה בחינת נשמע. וצריך כל אחד להשתדל לקבל את התורה בכל עת מחדש, דהיינו שזוכה בכל פעם להשיג ולהבין את הסטור והנעלם ממנו ולעשות מהנשמע נעשה, ואז יהיה לו נשמע גבוה ביותר. ואחר כך צריך לילך להלך יותר מדרגא לדרגא ולעשות גם מזה הנשמע נעשה וכן בכל פעם לעולם. (אוצר היראה תורה כ"ה).

הוא אומר דקבלת התורה הוא לא להיות עומד על מקומו, לא להסתפק מה שיש לו, אלא תמיד לרצות להתקדם יותר ויותר, הן בהספק הלימוד. ועוד יותר באיכות, וכמאמרם (שבת קכב.) דזקי תלמידי חכמים כל זמן שמזקנים מיתוסף להם חכמה ודעת. ההתחדשות תמידית.

שִׁירַת הַפְּרָשָׁה

שַבַּת קַבְּלַת הַתּוֹרָה - מִתְחַדְּשִׁים בְּקַבְּלַתָּהּ
נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע נִגְרָזוּ מִחֲדָשׁ בְּאַהֲבָה.

בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינִי - מִפֶּה לְמִדִּים
בְּכֹל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחֲדָשִׁים.

גַּם בְּבִרְכַת הַתּוֹרָה אֲנִי כֹל יוֹם מְכַרְזִים בְּבִרְכַתָּהּ
שֶׁבְּכֹל יוֹם וַיּוֹם יִשְׁנֶה הַתְּחַדְּשִׁים בַּתּוֹרָה.

נִגְלָה בְּחִידוּשֵׁי הַתּוֹרָה הַתְּחַדְּשִׁים בְּכַפְּלִים
נִגְבִּיר כֹּף יוֹם חֲכָמָה וְדַעַת פְּזֻקָנִי תִּלְמִידֵי חֲכָמִים.

עומדים אנו בשבת "קבלת התורה" שבת שבה נקרא על עם סגולה - שקיבלו את התורה בקולות ובברקים בהר סיני, שבת שאנו קוראים על עם ישראל; שנהיו לממלכת כהנים וגוי קדוש.

כשאנו קוראים בתורה על קבלתה, זה הזמן להתחדשות של הכלל והפרט בקבלת התורה, שאנו למדים הרבה על ההתחדשות הגנוזה בה.

כך אנו קוראים בפרשייתנו "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני". וכבר מפורשים הדברים ברש"י: 'לא היה צריך לכתוב אלא 'ביום ההוא', מהו ביום הזה שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו'.

וכך אנו למדים (ברכות סג.): 'ועוד פתח ר' יהודה בכבוד תורה ודרש: "הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם", וכי אותו היום נתנה תורה לישראל, והלא אותו יום - סוף ארבעים שנה היה, אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני'.

מברכים מחדש כל בוקר אשר נתן לנו

בליקוטי הלכות' (ברכת השחר ה' ס"ג) מובאים הדברים לחיזוק ולמעשה:

"כי בכל יום צריכים להמשיך על עצמו בחינת קבלת התורה מחדש, כמו שכתוב (שמות י"ט) 'ביום הזה באו מדבר סיני' ופירש רש"י שבכל יום יהיה דומה בעיניך כאלו היום אתה עומד על הר סיני... ועל-כן מברכים בכל יום ברכת התורה, ואומרים ברוך אתה ה' נותן התורה, כי הוא יתברך נותן לנו התורה בכל יום מחדש, ועיקרו על-ידי התחדשות הרצון, שצריכים לחדשו בכל יום מחדש, כמו שאמר אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בשיחתו: שאין אדם דומה לחברו, ואין יום דומה לחברו בעניין התחדשות הרצון. נמצא שבכל יום ויום, בפרט בבוקר שמתחדשת הנשמה, בבחינת חדשים לבקרים, צריכים להתחזק ברצון חדש דקדושה, שזהו עיקר בחינת קבלת התורה בכל יום שעל זה מברכים ברכת התורה'.

ועוד במתיקות דבריו המוטעמים (נשיאת כפים ה' כה): 'ועל זה מורה ברכת התורה שאנו מברכים: אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ואנו מסיימין, נותן התורה. דהינו שהשם יתברך נותן התורה בכל יום מחדש, כמו שכתוב (דברים ו'): 'אשר אנכי מצוך היום' ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (ספרי): בכל יום יהיו בעיניך כחדש. כי התורה עמוקה ורחבה מני יום. ובכל יום נמשכת עלינו בהתחדשות נפלא.

ובהמשך בדבריו המרוויים: וגם בזה נבדלת תורתנו הקדשה - מדתי שאר האמות להבדיל, כי אצל דתיהם שהם חוק המלכות לתיקון המדינה, אין שייך התחדשות בכל יום, כי כבר ניתן הדת מאיזה טעם שהוא על-פי שכלם, לא כן תורתנו הקדושה שהיא אחדותו יתברך אשר אין חקר לתבונתו ודבריו חיים וקיימים, נאמנים ונחמדים לעד. כי הם באר מים חיים נובעים בכל עת ורגע, מאחר שכלולים בו יתברך, והם מחיין ומקיימין כל העולמות עם כל אשר בהם בכל עת ורגע, והם מתחדשים בכל יום ובכל עת ובכל שעה, ועל-כן אנו מברכים נותן התורה, כי הוא יתברך נותן התורה בכל יום מחדש.

עצם התורה מכרזת התחדשות, הן בבכרונתיה, והן בעצם הפנימיות שבה.

הַמִּשְׁךְ פְּנִינֵי הַפְּרָשָׁה

ואפשר להוסיף בדרך רמז: 'אודת' בגמטריא: 'תודה' (עם הכולל של האותיות) שיש להודות לה גם בתוך התלאה, תמיד להודות לה בכל מצב וזמן. וכמובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה ד) עה"פ: 'בה' אהלל דבר, בא'לוקים אהלל דבר'.

"וישאלו איש לרעהו שלום" (ח"ז)

ע"פ המובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה ל"ד) עה"פ: 'ומקבלין דין מן דין' שכל אחד משפיע ומקבל את נקודת חיבורו בעבודת ה'. ויעויין בספר 'לקט אמרים' להגר"מ שכתר (ח"ב ע"ז) שכותב על נקודה זו שיעקר ההשפעה של 'שיחת חברים' הוא ששניהם מרגישים שוה בשוה, ועיקר מטרתם הוא להשפיע האחד על רעהו ולהטעימם מעריבות הקדושה ו'לכמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם'. וזהו: 'איש לרעהו' - כשהאחד לבו לרעהו - או אז: 'שלום' שנמשך השלום האמיתי. וזהו גם דיוקן של 'וישאלו' שאחר רוצה לקבל מהשני.

"נבל תבל גם אתה גם העם הזה" (ח"ח ח)

ע"פ דאיתא בספר יצירה (ריש הספר): 'בל"ב נתיבות חכמה חקק וברא את עולמו'. וזהו: 'נבל' - ר"ת: 'ל"ב נתיבות' - 'תבל' - מלשון: 'תבל - עולם ומלואה'. וזהו המשכו של פסוק: 'גם אתה גם העם הזה' שיעקר בריאת העולם היה לצדיקים כמובא בחז"ל (שבת ל:)- 'ש"כ העולם לא נברא אלא לצוות לזה', ובעבור עם ישראל כמובא. (מד"ר שיר השירים פרשה ב, ועוד). וזהו 'גם אתה גם העם הזה'.

"וזהרת אתה את החוקים ואת התורות" (ח"ח ט)

וזהרת מלשון אור - להאיר, (וכמובא בליק"מ ב', עה"פ להזהיר גדולים על הקטנים). ע"י האור והנעימות - יוכל ללמד את החוקים והתורות. וע"ד 'בית יעקב לכו ונלכה באור ה"'. שכשרוצים לקרב, מודגש ענין ה'אור'.

כן אפ"ל, ע"פ המובא בליק"מ (א) על 'השכל' שהוא אור גדול המאיר לאדם בכל דרכיו. וזה: 'וזהרת אתה את החוקים והמשפטים' - האור שבתורה.

"ויהי קלת וברקים... וקל שפר חזק מאוד" (ח"ט טז)

לכאורה קשה, למה כאן כתוב: 'קלת' חסר ו'. 'קלת וברקים', 'וקל שופר', ולאחמ"כ: 'ויהי קול השופר' עם ו', וכן בהמשך לאחר מתן תורה: 'וכל העם ראים את הקולת' עם ו'.

ויש לומר, ע"פ דבריהם: 'הלוחות ארכו ו' ורחבו ו', (ב"ב יד.) ולכן, בקודם שהתחיל קבלת התורה עדיין היה חסר האות ו' הרומז לתורה, אולם כשכבר ירד הקב"ה להר והחל קבלת התורה, שבקע מקולו של הקב"ה ומשה, כבר יש האות ו'. וכן לאחר 'קבלת התורה' נכתב עם אות ו', וד"ק.

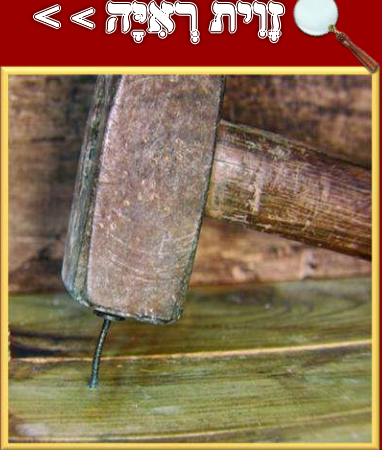
"לך רד ועלית" (ח"ט כ"ד)

'רד' - 'ועלית' - ענין ה'ירידה' - וה'עליה' ב'קבלת התורה'. ואפשר לדייק בתיבת 'לך' - שיסוד זה מאוד נצרך לאדם לבל יפול מהירידה ח"ו. וזהו 'לך' - ללכת עם יסוד זה, וכמובא ע"כ ב'ליקוטי מוהר"ן' (פ"ב ב): שיש ללכת עם דרך זו.

"ולא תעלו במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו" (כ"ג א)

'תגלה' גמטריא 'גלות' (עם הכולל) עיקר ה'גלות' הוא בענינו של קדושה כמובא (תורה ל"ו ועוד). ומידה טוה מרובה דב'קדושה' יש חירות, והחירות תלויה בברית, בבחינות (זכריה ט): "בדם בריחתך שלחתי אסיריך מבור" (ליק"מ ל"א) - וזהו: 'אשר לא תגלה ערותך עליו'. ענין גלות.

**פַּעַם דָּפַק רַבִּי
נַחֲמָן מִטּוֹלְטָשִׁין
מִסְמֵר וְקִבֵּל מִפֶּה
בְּאַצְפָּעוֹ, וְכִשְׂרָאָה
זֹאת מוֹהֲרֵנִי ת',
אָמַר לוֹ: "מִדּוּעַ
לֹא הִתְפַּלַּלְתָּ לְשֵׁם
יְתָרְךָ לְפָנַי
שֶׁדָּפַקְתָּ הַמִּסְמֵר,
שֶׁלֹּא תִקְבַּל מִפֶּה
עַל יְדוּ..."**

נְיִית רְאִיָּה <<

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במושגת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו ז"ע

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתני" (שמות כ כא)

הרבה שליחים למקום

זמירות השבת התנגנו במתיקות בין סמטאותיה העתיקות של העיר צפת, נישאות על כנפי רוח הלילה ומתפזרות על פני המרחבים.

זמירות הדבקות התחלפו בשרי שמחה וריקודים נלהבים שהדהדו עד למרחוק, אנשים שצעדו ברחוב לא יכלו לעצור בעצמם ונעמדו ליד חלון הבית לשמוע את הרינה ואת השמחה.

היה זה בבית החסיד הנלבב והמורם מעם רבי ישראל קארדונר שסבה דלתו על צירה ללא הרף. עניים, חסרי בית, אורחים שבאו מחוץ לעיר וכל מי שהציק לו הרעב, ידעו כי בבית רבי ישראל יזכו במרק חם ופרוסת לחם. ובזמנים ההם הייתה זו סעודה ראיה לשמה. והיה אם יאמר האורח כי אין לו איפה ללון, יפרסו לו מחצלת באחת מפניות הבית למען תהיה לו מנוחה מראשוניו.

ביתו של רבי ישראל לא היה גדול בכלל, כה צר היה הבית שבחצות לילה כאשר קם רבי ישראל לעבודת הבורא היה עליו לפסוע בזהירות יתירה בין האורחים הישנים על המחצלות, עוטף את נעליו במגבת וצועד עקב בצד אגודל, כדי לא להעירם משנתם. וכך בדומיה יצא את הבית, ושם פעמיו לטבילה במקוה האר"י, ומשם אל היער לשפוך לבבו בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו.

השולחן בביתו, לא היה אלא חבית נושנה ששימשה פעם לאחסון דגים מלוחים, עליה הונח לוח עץ, וכך ישב סביבו עם ילדיו ואורחיו. ועוד כמה ארגזי עץ משמשים להם ספסלים.

ואם בימות החול כך, הרי שבשבתות היה ביתו מלא וגדוש מאורחים, שמספרם הגיע לא פעם לכמה מנינים, ועל אף העניות הגדולה ניתן היה למשמש את השמחה והנועם ששררו בבית. שעות ארוכות אל תוך הלילה היה רבי ישראל מרקד עם אורחיו בשירה ובזימרה, בשמחת השבת.

מדי יום ששי כשהיה מסיים את תפילת שחרית, היה רבי ישראל מסתובב בבתי כנסיות וגם נוקש על דלתות הבתים כשאומר ומכריז: "ישראל דארף אויף שבת", "ישראל זקוק להוצאת שבת", וכך המשיך הלאה לדרכו, מבלי שיבדוק האם פעלו דבריו, והכיסים נפתחים... כל מי שנדבה לבו לתרום לו לכבוד השבת, היה צריך לרדוף אחריו ולהשיג את פסיעותיו. כך היה נוהג תקופה ארוכה.

הייתה זו הנהגה של ביטחון מוחלט בה' יתברך, אשר רק הוא זן ומפרנס לכל ואין בלתו. אלא-מאי, רצונו יתברך שיעשה השתללות פורתא, והנה הוא עושה את שלו, ומעתה אין לו מה לדאוג.

אחד מהגבירים שבצפת היה מתומכיו הקבועים. מדי יום ששי עת רבי ישראל הולך עבור צדקה, היה ממנה בעקבותיו ונותן לו נתינה נאה - שתי מטבעות של גראש טורקי. רבי ישראל היה מודה לו ושם פעמיו אל ביתו להביא את המעות לזוגתו הצדקנית גיטל, שתתקין את סעודות השבת.

יום ששי אחד כאשר חלף רבי ישראל בקרבתו של אותו יהודי והפטיר כדרכו: "ישראל זקוק להוצאת השבת", עלה הרהור בלבו של העשירי: "מהו פשר מנהג זה? מדוע הוא פוסק את פסוק ומיד מסתלק לדרכו? וכי מה הוא חושב לעצמו, שהינו הבעל שם טוב הקדוש או רבי זושא? - ובלבו החליט הפעם שלא להיענות לבקשתו; "אדרבא, אם צדיק הוא - מן השמים ינהגו עמו כפי שנוהגים עם צדיקים ויתנו לו את מבוקשו ללא כל עזר מצד".

לאחר ששב רבי ישראל על עקבותיו, לא נע הגביר ולא יז ממקומו, "בה נראה מה יהיה עתה..."

הרהר לעצמו תוך שהוא מביט על פסיעותיו המתרחקות.

מה שהתרחש באותו רגע, היכה את הגביר בתדהמה גמורה. מעבר לסמטה צץ לו לפתע יהודי בלתי מוכר, בראותו את רבי ישראל, קרא לעברו בהתרגשות: "שלום עליכם רבי ישראל! זה שנים רבות שלא ראיתך! הא לך משהו לכבוד שבת". והוא הוציא מכיסו שני גרוש ונתן לו - - -

רבי ישראל נטל את המטבעות מידו, מודה לו ומברכו, ושום שינוי מיוחד לא ניכר בפניו.

מן הצד צפה הגביר בעיניים פעורות במתרחש לנגד עיניו, מתקשה לעכל כי הוא אינו חולם אלא רואה נכוה; הנה כי כן, ביום בו הוא מחליט להפסיק לתת לרבי ישראל שני גרוש, מגיע יהודי אחר ששנים לא פגש בו, ונותן לו את אותו סכום בדיוק.

באותו רגע הבין הגביר שרבי ישראל זוכה לנסים ולהשגחה פרטית גלויה ומופלאה, כי הוא משלך באמת יהבו רק על ה' לבדו, ולא על בשר ודם, ומיום זה ואילך ראה זכות לסייע לו עבור הוצאת השבת ולקיים בביתו הכנסת אורחים.

"כי חרבך הונפת עליה ותחללה" (שמות כ כב)

ברירתו מהכבוד של רבי משה רוזנטל

כשנועד להחסידי רבי משה רוזנטל כשכבר היה חולה את חוליו שלפני פטירתו, שאחד מאנשי-שלומנו עומד לנסוע להשתטח על איזה קבר בהר הזיתים. פנה אליו בבקשה שטוחה:

אבקש ממך טובה היות ובתי שוכבת שם בהר במקום פלוני ופלוני (לאחר שבקשה חיים אחר ייסורים קשים) ושם כתבו על שמה "בת" הרב ר' משה רוזנטל, ובכן אבקשך בכל לשון, מחק תיבת "הרב", מהקבר. ולא עזבו מבקשתו, עד שהלה אמר לו שקשה לו מאד לעשות כזה משום כבוד משפחת המנוחה שלא יפגע הדבר בכבודם חלילה ורק אז עזבו והניחו לו.

מוסדות ברסלב 'אהבת משה'
ע"ש מוהר"ן מברסלב ז"ע א"

המוסדות הוותיקים והמנוסים דוברי לשון הקודש למעלה משלושים שנה
בהכוונת זקני אנשי צ"ל ושיבלט"א

הננו שמחים להודיע

שהחלה ההרשמה לשנה"ל תשפ"ה

לכיתות גן ומכינות תלמוד תורה,
ישיבה לצעירים, הישיבה הגדולה

והחפץ ה' בדינינו יצליח בהמשך חינתך בנינו לתורה, חסידות ויראת שמים בדרכי רביה"ק הנג.מ.ח. ז"ע

לפרטים וקבלת טפסי רישום
02-5829920